

sayı 2017/ 33
konu Okuma Kültürü
ve Medya Önerileri

8 Ağustos 2017

Sayın **İsmet Yılmaz**
Millî Eğitim Bakanı

Saygıdeğer Bakanım,

Yeni dünyada ülkeler temel okuryazarlık, okuma kültürü ve çoklu okuryazarlık becerisi kazandırmada çok yönlü sorunlarla baş etmek amacıyla çözüm yolları arayışı içindedirler. Temel okuryazarlıktan önce görsel okuryazarlığın öğrenilmesinin gerektiği bu evrede öncelikle medya gerçeğiyle yüzleşmeyi gerektirmektedir. Türkiye'nin temel okuryazarlık öğretimindeki başarısına rağmen, "okuduğunu anlama becerisi" bakımından uluslararası değerlendirme raporlarına göre karnesinin zayıf olduğu bilinmektedir.

Medyanın örtük okul işlevi ve yazı kültürünün giderek gerilediği yönündeki tespitler son çeyrek yüzyıl içinde UNESCO'nun raporlarında ağırlıklı olarak yer almaktadır. Ülkemizde yapılan araştırmalarda da (Kültür ve Turizm Bakanlığı/ 2011, RTÜK/2013 vd.) UNESCO'nun görüşünü doğrulamaktadır. Çocuk Vakfı'nın hazırladığı *Okuyan Türkiye/ Türk Toplumunu Neden Okumuyor? Okuyan Bir Toplum Hâline Nasıl Gelebiliriz?/ 2003, Türkiye'nin Okuma Alışkanlığı Karnesi/ Eylül 2006* ülkemizin son yıllardaki durum tespitine yönelik olmak üzere okuma kültürünün boyutları bakımından benzer bir sonucu ortaya koymaktadır.

2004'te lise, 2005'te ilkokul 4-5 ve ortaokul düzeyindeki öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmak amacıyla düzenlenen her iki genelge ile açıklanan iki *100 Temel Eser* listelerinin söz konusu amacı gerçekleştirmediği bu konuda yapılan araştırmalarla ortaya konmuş bulunmaktadır. Okuma Kültürü Programı ilişkisi kurulmadan hazırlanan zorunlu okuma listelerinin pedagojik yönden bir dizi sorunu içerdiği bilinmektedir. Her iki listede yer alan ve "100 Temel Eser" logosuyla satışa sunulan kitapların basılmış nüshalarını görmek bile bu uygulamanın amacından ne kadar uzaklaşıldığının fark edilmesi bakımından yeterli olduğunu düşünüyoruz. Buna rağmen Bakanlık her iki liste uygulamasını sürdürmektedir.

Çocuk ve Medya ilişkisini bütün boyutları ile ortaya koymak amacıyla 2013'te Çocuk Vakfı, BYEGM, RTÜK iş birliğinde düzenlediğimiz *I. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi* nedeniyle gerçekleştirilen *Türkiye'de Çocuk ve Medya Kullanma Alışkanlıkları Araştırması*, çocuk-medya boyutu bakımından dikkatle incelenmesi gereken sonuçlar ortaya koymuştur. Söz konusu kongre süreçlerinde çocuk görüşü de alınarak sonuçlandırılan *I. Türkiye Çocuk ve Medya Stratejisi ve Uygulama Planı 2014-2018* belgesi incelendiğinde görüleceği gibi, çocuk ve medya ilişkisinin örgün, yaygın ve sargın eğitim düzeyinde ele alınması ve düzenlenmesi gerekmektedir.

Saygıdeğer Bakanım,

Çocuk Vakfı'nın 1990'dan bu yana üzerinde çalıştığı ve geliştirdiği iki öneriyi takdirlerinize sunuyoruz:

- a. *MEB Okuma Kültürü Programı*: Erken çocukluk döneminden başlayarak örgün, yaygın ve sargın eğitim boyutu olan, temel okuryazarlık, görsel-işitsel okuryazarlık, dijital okuryazarlık, teknoloji okuryazarlığı ve medya okuryazarlığını kapsayacak çoklu okuryazarlığa odaklı *Okuma Kültürü Programı*'nın Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanması. (Üniversite iş birliğinde)
- b. *MEB Okuma Kültürü ve Medya Araştırma ve Uygulama Merkezi-Enstitüsü*: Bakanlığın okuma kültürü ve medya ilişkisini araştırarak, gelişmeleri izleyecek bu alanda program ve modeller geliştirecek, öğretmen eğitimi verecek, yüksek lisans ve doktora programları düzenleyecek bir Merkez-Enstitünün kurulması. (Üniversite, özerk ve Hükümet Kuruluşları ve uzman STK iş birliğinde.)

Saygılarımızla,

Mustafa Ruhi Şirin
Çocuk Vakfı Başkanı

Ekler:

1. Çocuk Vakfı Okuyan Türkiye Raporu/ 2003
2. Türkiye'nin Okuma Alışkanlığı Karnesi-Eylül 2006
3. Çocuk Vakfı 100 Temel Eser Raporu/ 2009
4. Çocuk ve Medya Çocuk Görüşü/ 2013
5. Türkiye'de Çocukların Medya Kullanma Alışkanlıkları Araştırması/ 2013
6. I. Türkiye Çocuk ve Medya Stratejisi ve Uygulama Planı 2014-2018